VIS VISE N VISSEN BRASEM

TEKST **HANS BOCK** BINDEN **MARCO WISMEIJER** FILM & FOTOGRAFIE **STEPHAN OUDE NIJEWEME, JANNY BOSMAN**

Met warme gevoelens denk ik nog vaak terug aan de avonturen die ik als beginnend vliegvisser beleefde langs de oever van de IJssel. Op een van de rondom IJsselstein georganiseerde Fly Fairs werd ik door plaatselijk bekende vliegvissers meegenomen naar goede stekken, ergens langs de IJssel. Aan de tippet zat steevast een verzwaarde fluornimf. Zo'n felgele of oranje vlieg met een kraag van pauwfiber. Ik herinner me nog het plezier dat ik had bij de dril van de zogenaamde 'IJsselzalmen': dikke brasems die serieuze runs namen op de stromende IJssel. Mijn zachte Hardy werd minutenlang als een hoepel zo rond getrokken. Steeds als ik in het voorjaar berichten lees over vangsten van brasems aan de vlieg, vraag ik me af waarom ik die vis als het ware uit het oog verloren ben. Tijd om er eens gericht op te gaan vissen!

Brasem in typische bruiloftkleding.

Op een zonnige voorjaarsdag loop ik, samen met Marco, langs een ondiep gedeelte van een dode arm van een van de grote rivieren. We zien op veel verschillende plaatsen staarten van brasems uit het water komen. We kunnen in het glasheldere water duidelijk zien dat ze met hun kop in de grond naar voedsel zoeken. Omdat de vissen vlak bij de waterlijn in zeer ondiep water azen, werpen we ze vanaf een afstandje vol vertrouwen aan. De vliegenlijn ligt hierbij bijna helemaal op het zand - alleen de leader ligt in het water. Stephan heeft met zijn camera alvast een goede plek gezocht om mooie opnamen te kunnen maken. De brasems zien we echter links en rechts langs onze vlieg voorbij zwemmen. De vissen tonen geen enkele interesse. Als ik op een bepaald moment zie dat een vis met zijn bek vlak voor mijn stilliggende rode buzzer aast, geef ik een kort stripje. De vlieg raakt de lippen van de vis... en valt weer terug op de bodem, waarna de vis er overheen zwemt!

Het is duidelijk dat dit totaal andere omstandigheden zijn, dan indertijd aan de IJssel. Daar viste ik op diep, stromend water en hier op stilstaand, ondiep water. Hierin zou de verklaring kunnen liggen dat het veel moeilijker is. Maar dat we urenlang tussen de azende vissen niets kunnen vangen, kunnen we niet begrijpen en willen we zeker niet accepteren.

STRIJDPLAN

Stephan laat ons weten dat hij inmiddels voldoende sfeerbeelden en wapperende staarten heeft gefilmd. Hij gaat even in het gras liggen. Het wordt de hoogste tijd om alles op een rijtje te zetten en een gedegen plan te maken. Wat hebben we tot nu toe waargenomen? De vis is intensief aan het azen. Van paaigedrag is duidelijk geen sprake. Het azen gebeurt op een zeer rustige manier, waarbij er iets van of uit het zand opgezogen lijkt te worden. Er wordt duidelijk niet gejaagd. We kunnen niet ontdekken wat de brasems opzuigen. Op alle ondiepe plekken hebben we hetzelfde resultaat: de brasems tonen geen enkele interesse in onze vlieg.

We besluiten om een aantal verschillende vliegen te proberen. Buzzers, felgekleurde fuzzy bug-nimfen (zie DNV nummer 107), pheasant tails en een transparante vlieg, waarmee Marco op de grote rivieren tijdens wedstrijden succesvol was geweest. Ook variëren we de stripsnelheid. Een beetverklikker lijkt ons niet nodig omdat we in het heldere water alles goed kunnen zien. De beetverklikker zou de vis misschien zelfs onnodig verstoren.

Vol goede moed vissen we verder. Stephan denkt er zo het zijne van. Hij geeft aan dat we hem maar moeten roepen als we er een hebben! Met een stilliggende vlieg wordt door ons niets gevangen.

EINDELIJK!

Marco haakt de eerste brasem op kniediep water met een felrode fuzzy bug-nimf, die hij langzaam binnenstripte. Het verstoort op brute wijze het rustmoment van Stephan, die vervolgens met veel plezier de opnamen maakt. Is de code gekraakt? Niets blijkt minder waar. We vissen vanaf dat moment beiden met dezelfde vlieg op dezelfde manier, maar we weten geen vis meer te haken. Waarschijnlijk was het dus een toevalstreffer.

De enige vlieg waarmee we uiteindelijk ieder een enkele vis vangen, is de transparante vlieg van Marco. Zowel op water van twintig centimeter diep, als op dieper water, vangen we een paar vissen. We strippen deze vlieg langzaam binnen, af en toe met een korte versnelling. De meeste aanbeten komen tijdens de versnelling, hoewel één vis de vlieg ook stilliggend vanaf de bodem neemt.

Gezien de enorme hoeveelheid azende brasems is het resultaat bijzonder mager. We nemen enerzijds genoegen met de gedachte dat de vis soms wint. Aan de andere kant weten we ook dat andere vliegvissers soms wel succesvol zijn.

Tijd dus om een drietal min of meer bekende leden over hun ervaringen op dit gebied aan het woord te laten!

Uiteindelijk kon er nog wel gelachen worden.

SJOERD SIEMENSMA

Sjoerd schrijft: "Kun je gericht op brasem vissen met de vlieg? Ja, dat kan natuurlijk altijd. Maar de hamvraag is: kun je ze dan ook vangen? In veel gevallen zijn brasems lastig tot niet te vangen. Dat is met name zo als ze loom, in grote scholen aan het oppervlak hangen. Ook in andere gevallen kan het moeilijk zijn. Zelfs bij massaal azende brasems in ondiep water. Er is in mijn optiek maar één periode in het jaar, waarin het wel lukt en dat is vlak voor de paai. Er zijn dan dagen dat ik op een middag soms wel vijftien tot twintig brasems aan de nimf weet te vangen. Bij toeval, of moet ik zeggen door experimenteren, kwam ik erachter hoe ik die schijnbaar niet te vangen brasems toch met een vlieg kon verleiden. Een aantal jaren terug stond ik samen met mijn vismaat Hans zonder resultaat mezelf lam te werpen op grote scholen brasems, die zich tegen het riet in ondiep water ophielden. Totdat ik een felgekleurde nimf vrij snel door de school vissen trok. Tot mijn verbazing gebeurde het toen dat een vis de nimf volgde, soms over meer dan een meter afstand, en de nimf opzoog! In de jaren erna konden we op deze manier, in de periode vlak voor de paai, gericht op brasems vissen en de nodige vissen vangen.

Cruciaal voor succes is het vinden van een school zichtbare brasems, die

Ook een brasem zet je voorzichtig terug.

zich verzamelen om te paaien. In ondiep water zoals in polderslootjes, in de ondiepten van plassen, of aan het oppervlak in dieper water zoals kanalen. Een lekker zonnetje erbij is mooi meegenomen, omdat je de vissen dan op zicht kunt aanwerpen. Hierbij moet je de felgekleurde nimf dicht onder het oppervlak, of langs de brasems, binnenvissen. Je moet de nimf kunnen zien, zodat je deze goed kunt sturen. Zo kun je voorkomen dat je een vis vals haakt, want dat is natuurlijk niet de bedoeling.

Probeer die vissen aan te werpen, die zwemmen en actief aan het azen zijn. Mijn ervaring is dat je die veel beter kunt vangen dan stilliggende vissen. Na de inworp kun je dan de nimf in één vloeiende beweging snel binnenvissen. Ik doe dat door de hengel te heffen. Waarom een brasem dan de nimf volgt en pakt? Misschien is het een soort paai-agressie, zoals bij zalm. Ik weet het niet. Je zult vaak wel vele vissen moeten aanwerpen, want niet iedere brasem zal de vlieg willen. Maar er is er altijd een aantal dat vangbaar blijkt te zijn.

Wat ik nog niet begrijp, is het aantal missers dat ik heb. Soms zie ik een brasem zich losmaken uit de school, de nimf achtervolgen en duidelijk zichtbaar naar binnen zuigen. Als ik dan de haak zet, voel ik soms niets. Of ik sla te vroeg, of het komt door de manier van aanbijten. Of trek ik de vlieg misschien weer uit de bek? Ik denk dat het er gewoon bij hoort!

De nimfen zijn kleingebonden op grote haken (#10). Ze hebben een goudkop of een felgekleurde tungstenkop. Verder gebruik ik felle kleuren, zoals fluorgroen en pink. Gebruik gerust je fantasie!

Probeer het maar eens, volgend jaar als de paai weer aanstaande is."

ANDRÉ MIEGIES

André schrijft: "Afhankelijk van het weer zal eind maart, tot soms wel in juni, de brasem zich verzamelen voor de paai. Voor mij is dit een periode waar ik ieder jaar weer naar uitkijk. Eerst komt de trek van de winde, gevolgd door die van de brasem. Mijn visserij speelt zich af op de grote rivieren en de plassen die ermee in verbinding staan. Doordat het water steeds helderder aan het worden is, gaat dit steeds beter. Op de Lek, waar ik vaak vis, is het soms zo helder dat je met gemak tot drie meter diep op de bodem kunt kijken. De manier van vissen is eigenlijk vrij eenvoudig: ik zoek gericht naar vis en wandel daarom langs de stekken, die eerder al succesvol waren. Dat zijn vaak plaatsen met ondieptes en met hier en daar de eerste waterplanten. Ik hoop op een schooltje brasem dat ik rustig zwemmend zie aankomen en dat af en toe met de kop in de bodem wroet. Ik gebruik verder een drijvende lijn met een lange leader met een puntje 14/00 of 16/00. Als vlieg gebruik ik een M&M (zie DNV nummer 100), of een zwarte natte vlieg op haakmaat 10. De leader is voorzien van een of twee vliegen en een kleine, lichte beetverklikker. Ik maak mijn beetverklikker van een klein stukje boobyfoam van 4 mm. Ik werp mijn vliegen vlak voor de aankomende vissen en laat ze naar beneden dwarrelen. Soms wordt de vlieg al gepakt, voordat deze de bodem raakt.

Het nadeel van vissen in heel helder water is dat je alles kunt zien! Als die uitstulpende bek opengaat, ben je al snel geneigd de haak te zetten. Het is beter om even het verklikkertje in de gaten te houden en bij een

kleine beweging de haak te zetten. Het vissen op brasem is echt heel leuk. En zeker op de grote rivieren zijn het echt geen luie dweilen. Als de paai echt gaat beginnen, stop ik met het vissen op brasem, omdat je dan vaak veel vissen vals haakt. En dat is natuurlijk niet de bedoeling. Het is natuurlijk niet altijd bal. Het is eerst de kunst om de brasems te vinden, waarna er ook goed aangeworpen moet worden! Als alles goed gaat, kun je een paar vissen vangen, en zo niet... dan heb je in ieder geval een mooi landschap om van te genieten!"

TOM NEUMEIER

Tom schrijft: "Voor wat het vissen op brasem betreft, heb ik niet echt de verlossende woorden. Sinds ik vis, vanaf 1955, heb ik ze veel gevangen. Maar de meeste onder zo'n lange antenne met de vaste stok, samen met mijn opa. Later ving ik er heel veel met een licht vlokhengeltje, tijdens het ruisvoornvissen op bijvoorbeeld de Wijde Blick. Zodra er een voertje was waarop de brasem begon te azen, ving ik er tientallen. Bij voornachtigen was voeren overigens niet nodig. Goed aanwerpen was daarbij voldoende om de vissen te kunnen vangen. Dit maakt meteen duidelijk dat voorns en windes jagen om aan hun voedsel te komen en daardoor makkelijker te vangen zijn dan brasems. Brasems grazen meer de bodem af en zuigen daarbij allerlei materiaal op, waarvan ze het meeste volgens mij ook weer uitspugen.

Bij het vliegvissen merk ik ook dat een voorn spotten en aanwerpen kansrijk is, maar dat dit niet automatisch ook bij brasem het geval is. Mijn ervaring is zelfs dat dit meestal geen resultaat heeft. Het wordt iets makkelijker om ze te vangen, als de brasem zichtbaar aan het azen is op, of in de bodem. Nog beter zijn je kansen als ze dat niet solitair of met een paar vissen samen doen, maar in scholen. Een voorzichtig geviste pheasant tail, goudkopvariant of iets van cdc kan dan vis opleveren. Afhankelijk van de omstandigheden gebruik ik een beetverklikkertje.

Ook een nimf voorzichtig op de bodem droppen in de buurt van azende brasem kan tot aanbeten leiden. Meestal vis ik dan op zicht, zodat ik kan aanslaan als de nimf wordt opgezogen.

Maar de code om ze veel en effectief door het jaar heen gericht te vangen, heb ik niet gekraakt. Tijdens het vliegvissen op voorn en winde in de grote rivieren, havens en plassen vang ik ze soms per ongeluk als bijvangst. En zelden meer dan twee of drie per dag. Brasems hebben volgens mij geen stoer imago en zijn ook nog eens slijmerig. Toch zou het mooi zijn als je ze zou kunnen verleiden met een droge vlieg! Het valt mij wel op dat er sterke exemplaren zijn, die knokken conform hun formaat. En een vals gehaakte brasem is helemaal beresterk en onvermoeibaar. Maar dat gebeurt alleen per ongeluk."

De grote gemene deler van de verhalen van Sjoerd, André en Tom komt aardig overeen met onze ervaringen. Buiten de periode voor de paai zijn brasems erg lastig aan de vlieg te vangen. Dit komt in ieder geval doordat een brasem niet actief op zijn voedsel jaagt. Wanneer brasem in scholen aast, is de kans iets groter dan wanneer ze alleen of in kleine groepjes azen. Er lijkt dan sprake van enige voedselnijd. Op ondiep, stilstaand water lijkt het moeilijker om een brasem te vangen dan op dieper, stromend water. Het lijkt alsof brasem op dieper, stromend water soms impulsiever reageert op voedsel, dat relatief snel langs stroomt. Tijdens het wedstrijdvissen wisten Werner de Hamer en Marco in het verleden hoge ogen te gooien door een aantal grote brasems te vangen. Zij deden dat door een zinklijn stroomopwaarts in te werpen en tot de bodem te laten afzinken. Daarna visten ze hun verzwaarde nimfen rustig over de bodem terug. Marco gebruikte hiervoor de eerder genoemde transparante vlieg, die ons tijdens de opnamen dus ook in ondiep water vis opleverde. Wat de vlieg imiteert, of wat de brasem erin ziet, is ons onduidelijk. Gezien het succes van de vlieg en de eenvoud van het patroon is het een aanrader om voortaan in de doos te hebben. Wij hebben er in altijd een serie van bij ons, want de brasemuitdaging gaan wij zeker nog een keer aan!

Van boven naar beneden: Favoriete vliegen van Sjoerd, een zwarte natte van André en een transparante van Tom.

Voor het bindfilmpje van Marco's transparante brasemvlieg surf je naar www.vnv.nu/visenvis Daar kun je ook terecht voor een filmpje met uitleg over het brasemvissen.